
Klamydiaepidemien som viste seg å være feilregistreringer

DEBATT

BJØRG ELISE TØNNESEN DYSTHE

bdy@baerum.kommune.no

Björg Elise Tønnesen Dysthe (f. 1957) er spesialist i samfunnsmedisin og smittevernoverlege i Bærum kommune.

Forfatter har fylt ut ICMJE-skjemaet og oppgir følgende interessekonflikter: Hun har mottatt tilskudd fra Helsedirektoratet/Fylkesmannen i Oslo og Akershus, og stipend fra Allmennlegeforeningens forskningsfond.

GJERTRUD LØDØEN

Gjertrud Lødøen (f. 1956) er spesialist i samfunnsmedisin og assisterende kommuneoverlege i Bærum kommune.

Forfatter har fylt ut ICMJE-skjemaet og oppgir følgende interessekonflikter: Hun har mottatt tilskudd fra Helsedirektoratet/Fylkesmannen i Oslo og Akershus, og stipend fra Allmennlegeforeningens forskningsfond.

MARIA ROMØREN

Maria Romøren (f. 1974) er allmennlege og postdoktor ved Institutt for helse og samfunn, Universitetet i Oslo.

Forfatter har fylt ut ICMJE-skjemaet og oppgir ingen interessekonflikter.

MORTEN LINDBÆK

Morten Lindbæk (f. 1950) er professor i allmennmedisin Institutt for Helse og Samfunn UiO, leder Antibiotikasenteret for primærmedisin (ASP).fastlege

Forfatter har fylt ut ICMJE-skjemaet og oppgir ingen interessekonflikter.

Klamydia er utbredt blant ungdom. Lokalt smittevernarbeid, evaluering av tiltak og oppfølging av lokal statistikk er vesentlig, noe denne historien fra Bærum kommune illustrerer.

Genital klamydia (*Chlamydia trachomatis*) er den mest utbredte seksuelt overførbare bakterielle infeksjonen i Norge (1). Utbredelsen er spesielt høy blant ungdom under 25 år (2). Bærum kommune opplevde fra 2005 til 2014 en tredobling av positive genital klamydia-prøver registrert i Folkehelseinstituttets meldesystem for smittsomme sykdommer (MSIS). Dette var unikt for Bærum og medførte flere medieoppslag: «Rekordmange tilfeller av klamydia: – Unge dropper kondom» (3) og «Klamydia-eksplosjon blant Bærums-ungdom» (4). I perioden hadde kommunen gjentatte informasjonskampanjer om klamydia rettet mot ungdom. Til tross for disse kampanjene fortsatte økningen. Kommuneoverlegene undersøkte flere faktorer som prevensjonsvaner, seksuell debutalder og ikke minst testatferd. Vår hypotese var at ungdom i Bærum testet seg mer for klamydia som følge av våre informasjonskampanjer og at dette kunne forklare det store antallet positive prøver.

Ved nærmere undersøkelse viste det seg imidlertid at økningen av klamydia ikke var reell. Økningen var knyttet til registreringsrutinene fra et av laboratoriene. Folkehelseinstituttet stiller krav om at laboratorier som innrapporterer meldepliktige smittsomme sykdommer samtidig oppgir pasientens hjemstedskommune. Praksis ved Først Medisinsk Laboratorium var at prøver som manglet kommuneopplysninger ble registrert på kommunen med det største NAV-kontoret i fylket. I Akershus' tilfelle var dette Bærum. Økning i bruk av laboratorietjenester hos Først i Akershus i perioden 2005–14 førte dermed til en uforholdsmessig økning i antallet klamydiatilfeller tilskrevet Bærum kommune. Så mye som halvparten av de positive prøvene registrert i Bærum i 2014 kunne ikke med sikkerhet knyttes til personer bosatt i kommunen. Den store klamydiaepidemien i Bærum var med andre ord neppe reell.

Etter smittevernloven § 7–2 skal kommunelegen «ha løpende oversikt over de infeksjonsepidemiologiske forholdene i kommunen». Validering av innrapporterte prøver viste at den tilsynelatende høye forekomsten skyldtes feilrapportering. Denne saken illustrerer betydningen av kommunalt smittevernarbeid og epidemiologisk overvåkning. Saken illustrerer også betydningen av å sjekke uventede funn før man går videre med tiltak.

Vi takker Hilde Kløvstad ved Folkehelseinstituttet, Pål A. Jenum ved Avdeling for laboratoriemedisin, Vestre Viken og Amir Moghaddam ved Først Medisinsk Laboratorium for nyttig samarbeid.

LITTERATUR

1. MSIS-statistikk på klamydia 2005–14. www.msis.no (17.9.2015).
2. Folkehelseinstituttet. <http://www.fhi.no/publikasjoner-og-haandboker/smittevernboka> (25.1.2018).
3. Bjørnstad A, Blåsmo T. Rekordmange tilfeller av klamydia: – Unge dropper kondom. Budstikka 23.9.2013.

<https://www.budstikka.no/nyheter/nyheter/rekordmange-tilfeller-av-klamydia-unge-dropper-kondom/s/2-2.310-1.8081157> (25.1.2018).

4. Kirkebøen S. Klamydia-eksplosjon blant Bærums-ungdom. Aftenposten 24.11.2014. <https://www.aftenposten.no/osloby/i/1keaM/Klamydia-eksplosjon-blant-Barums-ungdom> (25.1.2018).

Publisert: 19. februar 2018. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.17.0965

Mottatt 6.11.2017, første revisjon innsendt 22.1.2018, godkjent 25.1.2018.

Opphavsrett: © Tidsskriftet 2026 Lastet ned fra tidsskriftet.no 24. mars 2026.